

smodnikov, ki so robati — in so laže unetljivi nego okroglozrnat smodnik.

Take vrste smodnik uporabljamo za streljanje s puškami. Smodnik za razstrelbe in topove pa je velikozrnat. Dočim ima smodnik za puške zrna velika kakor makovo seme, ima smodnik za navadne tope velikost prosa do koruze ali je celo še večji. Za velike trdnjavske in mornarske tope pa rabimo še večja, kakor oreh velika, zrna ali celo kar več decimetrov dolge in več centimetrov široke cevi, napravljene iz smodnika. Saj pa porabi en sam strel iz takega topa ogromne množine smodnika. Tako je n. pr. tvrdka Krupp razstavila v Chicagi top, ki je

SRBSKI MINISTER ZA ZUNANJE ZADEVE
MILOVANOVIC

uporabil 115 kg takega prizmatičnega ali mamutovega smodnika in ki je vrgel kroglo (Geschoß), 215 kg težko, skoro 21 kilometrov daleč. Umevno je, da taki smodniki ne smejo biti tako eksplozivni kakor je smodnik za puške; zato jim tudi pristavljajo nekaj več oglja ali lesa, da počasneje razvijajo svoje pline in svojo moč. Preveč brizanten smodnik bi sicer razgnal topovo cev.

Gledé sestavnih množin naj pouče sledeče številke:

Grški ogenj:		Srednjeveški nemški smodnik:
Solitarja	67 . . .	74 delov
Žvepla .	11 . . .	10 „
Oglja .	22 . . .	10 „

V državah	Vsebuje delov smodnik za								
	puške			navadne tope			razstrelbe		
	solitarja	žvepla	oglja	solitarja	žvepla	oglja	solitarja	žvepla	oglja
Avstrija . .	75·5	10	14·5
Francoska .	74	10·5	15·5	75	12·5	12·5	65	20	15
Angleška .	75	10	15	74	10·5	15·5	62	18	20
Italija . .	76	12	12	.	.	.	70	18	12
Rusija . .	75·5	12	10	.	.	.	66·8	16·6	16·6
Nemčija . .	74	10	16	.	.	.	66	12·5	21·5

Procentualne izpremembe smodnika potem fabrikacije:

	Delov		
	solitarja	žvepla	oglja
Nemešan sestavek	74	10	16
Zmes	74·03	10·13	15·84
Zgoščen smodnik .	73·60	10·25	16·15
Zrnat „	73·66	10·38	15·96
Posušen „	73·94	10·20	15·86
Zglajen „	74·43	9·73	15·84
Gotov „	74·49	9·72	15·79

Radi popolnosti navajam še nekaj drugače sestavljenih smodnikov:

Schäffer-Rüdenberg:		Pyronone:	
Kalijev. solitarja	78 delov	Natrijev. solitarja	52·5
Žvepla	8 „	Žvepla	20
Oglja	10 „	Čresla	27·5
Seiznekove soli	4 „		

Wynandov Saxifragin:

Barytovega solitarja . .	76 delov
Kalijevega solitarja . . .	2 „
Oglja	21 „

Naj omenim končno še takozvani pokalni smodnik, ki ima lastnost, da prižgan razpoka brez večjega pojava; ako pa ga n. pr. segrevamo na železni plošči, se stopi in stoprv potem razpoka s silnim pokom. Pokalni smodnik sestoji iz treh delov solitarja, dveh delov kalijevega karbonata in enega dela žvepla. (Konec.)

